

بررسی سازگاری چیکو در شرایط آب و هوایی استان فارس (جهرم)

حمید زرگری

عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی فارس- شیراز

چیکو با نام علمی *Manilkara zapota* L از خانواده Sapotaceae و بومی نواحی گرمسیری و نیمه‌گرمسیری است. درخت چیکو نسبت به شوری و خشکی و همچنین تاحدودی نسبت به دمای پائین مقاوم است و بادهای گرم و سوزان را بخوبی تحمل می‌نماید. باتوجه به اهمیت گسترش میوه‌های گرمسیری و نیمه‌گرمسیری در جنوب کشور و شرایط ویژه این گیاه، بررسی آن در استان فارس می‌تواند در توسعه باغهای میوه‌های گرمسیری و تولید میوه در سطح تجاری و ایجاد اشتغال و تامین معیشت کشاورزان بسیار مؤثر باشد. لذا به منظور بررسی سازگاری و همچنین تعیین خواص کمی و کیفی میوه درخت چیکو برای اولین بار در استان فارس آزمایشی به صورت بلوکهای کامل تصادفی با ۲ تیمار، شامل دو روش پیوند (مجاورتی و جانبی) و بدون پیوند هر تیمار ۴درخت در ۲ تکرار بر روی ۳۶ اصله نهال چیکو به مدت ۲ سال (۸۴-۱۳۸۱) در ایستگاه تحقیقات کشاورزی جهرم به مرحله اجرا در آمد. کلیه مراقبتهای زراعی شامل آبیاری، وجین علفهای هرز و کوددهی به طور مساوی جهت آنها اجرا گردید. صفات رویشی و زایشی در طول این تحقیق مورد بررسی قرار گرفت. نتایج سه ساله نشان داد که بیشترین رشد طولی نهالها (از سطح زمین تا نوک) به ترتیب مربوط به نهال‌های بدون پیوند، پیوند جانبی و پیوند مجاورتی به ترتیب با ۱۲۶۲، ۱۰۴۲ و ۱۰۰۵ میلی متر بود. بیشترین طول پیوندک در نهالهای پیوند شده به روش پیوند مجاورتی با ۵۸۷/۵ میلی متر و کمترین در روش جانبی با ۴۶۶ میلی متر به دست آمد. بیشترین قطر پیوندک در نهالهای پیوند شده به روش مجاورتی و کمترین مربوط به نهالهای پیوند شده

میوه های گرمسیری و نیمه گرمسیری - شفاهی

به روش جانبی به ترتیب با ۱۱/۳۲ و ۱۱/۰۶ میلی متر بود. در اولین سال اجرای آزمایش در یک درخت در سال دوم ۱۱ درخت و در سال سوم در ۳ درخت، گل مشاهده شد. نتایج کلی نشان داد که درخت چیکو در شرایط آب و هوایی جهرم به سرمای زمستان حساس می باشد. با وجود اینکه در فصل زمستان درختان بوسیله برگ نخل پوشیده شده بود در سال ۱۳۸۴ بیشتر درختان دچار سرمازدگی شدید شدند، به طوریکه برگ و ساقه آنها سرما زده و خشک شدند. در این سال حداقل درجه حرارت به ۴- درجه سانتیگراد رسید که به دلیل کاهش ناگهانی درجه حرارت و مدت زمان طولانی آن موجب خسارت شدید به درختان چیکو شد. هرچند که در سالهای اول و دوم چنین درجه حرارتی در منطقه گزارش شده بود ولی خسارتی به درختان چیکو وارد نگردیده بود. در بهار سال ۱۳۸۵ تعداد محدودی از درختان مجدداً شروع به جوانه زنی کردند.